

Tekniikka ja ympäristöpalvelut

TALOUSARVIO 2024

Toimiala: Tekniikka ja ympäristö

Toimielin: Elinympäristölautakunta

Palveluala: Tekniset ja ympäristöpalvelut

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Elinympäristölautakunnan vuoden 2024 talousarvio on laadittu kuudelle palvelualueelle. Palvelualueet ovat hallinto, rakennus- ja ympäristövalvonta, kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut, mittaus- ja paikkatietopalvelut sekä ruoka- ja siivouspalvelut.

Elinympäristölautakunnan talousarvio sisältää kaksi henkilölisäystä. Projekti-insinöörin määräaikaisen toimen ja ympäristötarkastajan toistaiseksi voimassa olevan viran. Nämä molemmat sijoittuvat rakennus- ja ympäristövalvonnan toimialalle.

Projekti-insinöörin toimen lisäys liittyy rakennusrekisterin ylläpitoon ja päivittämiseen. Varhan perustamisen jälkeen kiinteistöveron merkitys kaupungin tuloihin kasvaa. Parantaakseen verokertymää kaupungilla on mahdollisuus korottaa kiinteistöveroa. Yhtenä keinona verokertymän kasvattamiseen on myös rakennusrekisterin tarkastaminen ja rekisterissä olevien tietojen ajantasaisuuden selvittäminen. Toimen perustaminen tähtää siihen, että viranomaiskäytössä olevat tiedot ovat kunnossa ja kaupungin kiinteistöveron keräämistä saadaan tehostettua.

Ympäristötarkastajan tehtäväkenttä on laajentunut viime vuosien aikana ja tehtävämäärä on kasvanut. Voimassa olevien ympäristölupien valvonta on lisääntynyt ja myönnettävät luvat vaativat yhä enemmän työtä ja selvittämistä. Samoin lupapäätöksiin kriittisesti suhtautuvien asiakkaiden määrä on kasvanut, mikä tekee asioiden käsittelystä työläämpää. Toisen ympäristötarkastajan viran perustaminen on tarpeen, sillä esim. viranomaisvalvontaan ei tällä hetkellä voida kohdentaa riittävästi resursseja. Valvontaohjelman mukaisten valvontakäyntien suorittaminen on asiakkaalle maksullista palvelua, joten valvonnan tehostaminen tuo myös tuloja. Tärkeintä kuitenkin on sekä ympäristövalvonnan asiakkaitten että viranomaisten kannalta, että kaikkien osapuolten oikeusturva paranee.

Talousarvioon säilytettyä määrärahaa kiinteistöjen purkamiseen on vähennetty, mutta samalla tarpeettomiksi käyneiden kiinteistöjen myyntiä tullaan tehostamaan. Yksityisteitten hoitamiseen varattu avustussumma pysyy vuoden 2023 tasolla, mutta ensi vuoden aikana määrärahaa kohdistetaan enemmän rakenteellisten parantamisten tekemiseen kuin kunnossapitoon.

Kunnallisteknisten palveluitten sekä ruoka- ja siivouspalveluitten talousarviot ovat suurin piirtein samalla tasolla kuin vuonna 2023. Olemme tiedostaneet, että tähän sisältyy tietty riski, mikäli raaka-aineitten ja palveluitten hinnat nousevat merkittävästi vuoden 2024 aikana. Valvonnan ja ennakoinnin keinoin seuraamme tilannetta ja tarvittaessa asiaan reagoidaan vuoden 2024 kuluessa.

Tila- ja infrahankkeiden investointiohjelmat ja suunnitteluvuosia koskevat tiedot ovat osana elinympäristölautakunnan talousarviota. Investointiosa sisältää myös taulukon niistä hankkeista, jotka ovat lähössä tarve- ja hankesuunnitteluun. Osa näistä hankkeista siirretään selvitysten jälkeen investointiohjelmaan, joten niiden nostaminen esille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on tärkeää. Kokonaisuutena investointiohjelma vuoden 2024 osalta on maltillinen. Keskeisimmät investoinnit kohdistuvat Satakunnantien kunnallistekniikan peruskorjaukseen, sekä Juvanportin asemakaava-alueen kunnallistekniikan toteuttamiseen.

Toimintaympäristön muutos

Rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualueen toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa. Rakennusalan digitalisaatio, tietojärjestelmämuutokset ja tietomallien kehitys sekä rakentamista koskevien säädösten, määräysten ja ohjeistusten nopeampainen uudistaminen tuovat toimintaympäristöön muutosta kiihtyvällä tahdilla. Toimintaympäristöön liittyvät oleellisesti asiakkaat ja yhteydenpito heidän kanssaan erilaisten ja alati muuttuvien viestintäkanavien kautta. Muutoksessa mukana pysyminen edellyttää uusien asioiden ja toimintatapojen nopeaa omaksumista. Samanaikaisesti on hoidettava lakisääteiset perustehtävät.

Ruoka- ja siivouspalveluiden tehtävät laajenivat kattamaan useimman Varhaiskasvatusyksikön ateriapalvelut kokonaisuudessaan sekä siivouspalvelutyö lisääntyi osassa yksiköitä syksyllä 2023. Edellä kuvatut lisäykset ovat töiden organisoinnin muutoksia ja näitä töitä on aiemmin hoitanut varhaiskasvatushenkilöstö osittain pienemmissä yksiköissä. Mahdolliset elintarvikehintojen nousut ja saatavuus aiheuttavat muutoksia palvelujen järjestämiseen.

Tekniikka ja ympäristö -toimialan hallinto

Tekniikka ja ympäristötoimen hallintoon sisältyy varautuminen. Varautumiseen liittyviä asioita koordinoi turvallisuuspäällikkö. Hän vastaa mm. kaupungin valmiussuunnitelmiin, kulunvalvontaan, kameravalvontaan ja väestönsuojiiin liittyvistä tehtävistä, Keskeisinä tavoitteina on jatkaa väetönsuojien kunnostuksia, sekä toteuttaa liikenneturvallisuusselvityksen mukaisia toimenpiteitä.

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualueen tehtävänä on rakennusvalvonnan osalta hyvän rakentamistavan edistäminen ja asuin ympäristön parantaminen. Lisäksi sen tehtävänä on valvoa rakennustoimintaa yleisen edun kannalta sekä huolehtia osaltaan, että maankäyttö- ja rakennuslain määräyksiä ja säädöksiä noudatetaan. Rakennusvalvontaviranomainen huolehtii kunnassa myös rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Rakennusvalvonnan palveluita ovat muun muassa rakennuslupapäätökset ja niitä edeltävät suunnitteluvaiheen neuvottelut, rakennustyömaiden katselmukset, kiinteistöjen ja rakennusten kunnan yleinen valvonta, rakennuslupa-asiakirjojen pitkäaikainen arkistointi ja asiakasohjaus.

Palvelualueen ympäristövalvonnan tehtävänä on huolehtia mm. kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä. Ympäristövalvonnan tehtäviä ovat mm. ympäristö- ja maa-aineslupien käsittely ja valvonta, maasto- ja vesiliikenteen lupien käsittely, ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusten käsittely sekä ulkoilulain ja kemikaalilain mukainen valvonta. Lisäksi tehtävänä on käytettävissä olevien resurssien mukaisesti huolehtia osaltaan ympäristön tilan seurannasta ja osallistua ympäristönsuojeluun liittyvien asioiden käsittelyyn.

Rakentamisen uusi lainsäädäntö tulee voimaan vuoden 2024 jälkeen. Lakiuudistuksen myötä tarvittavaa rakennusvalvonnan toimintaprosessien muokkaustyötä jatketaan. Lakiuudistus vaikuttaa lupamenettelyihin ja rakentamisen luvantarpeeseen. Lisäksi muutoksessa painotetaan mm. rakennusten koko elinkaaren kestävää suunnitelmallista käyttöä ja ylläpitoa sekä rakennuskannan vähähiilisyttä. Tietomallipohjainen rakentamisen lupien käsittely tulee myös yhtenä osana maankäyttö- ja rakennuslain uudistamista.

Kaikki nämä muiden muutosten ohella tuovat uusia vaatimuksia lupakäsittelyyn. Sähköistä lupa-asiointia kehitetään edelleen ja muutoksiin lain voimaantullessa valmistaudutaan.

Valtionhallinnon toimet viranomaistoiminnan sujuvoittamiseksi ovat ohjanneet ympäristövalvonnan työn painopistettä ennakkovalvontaan perustuvasta lupakontrollista työllistävämpään jälkivalvontaan. Samalla lupa- ja valvontakohteita on siirtynyt valtiolta kuntien vastuulle. Lainsäädännössä tapahtuneet muutokset ja ministeriöiden sekä kuntaliiton antamat uudet ohjeistukset ovat lisänneet ympäristönsuojelun työmäärää.

Ympäristövalvonnan osalta lakisäätteisten lupa- ja valvontatehtävien laadukas ja viivytyksetön hoito pitää kuitenkin edelleen ensisijaisena tavoitteena. Tehtäväkenttä tulee jatkuvasti vaativammaksi. Tällä hetkellä käytettävissä olevan henkilöresurssit vaikeuttavat kuitenkin tavoitteen saavuttamista.

Nykyisillä henkilöresursseilla kaikkien tehtävien hoitaminen on haastavaa eikä varsinaiseen ympäristönsuojelutyöhön ole juurikaan mahdollisuuksia. Toimintavuodelle esitetään palkattavaksi yksi vakituinen viranhaltija lisää.

Rakennusrekisterin parannustyön toimenpiteistä on tehty projektisuunnitelma, jonka toteuttaminen aloitetaan toimintavuoden aikana. Työ on suunniteltu tehtäväksi kokonaisuudessaan omana työnä ja tätä varten palkataan projekti-insinööri.

Henkilöstön osaamisen kehittämistä ja ylläpitämistä tuetaan mahdollistamalla verkostoitumista ja koulutuksiin osallistumista sekä jakamalla osaamista mahdollisuuksien mukaan palvelualueen sisällä. Tavoitteena on osaamisen ja asiantuntevuuden kehittäminen sekä työkuorman tasoittaminen ja tavoitelluissa lupakäsittelyajoissa pysyminen.

Tilapalvelut

Tilapalvelujen palvelualue vastaa kiinteistöjen ylläpidosta, korjauksista ja kehittämisestä sekä investointihankkeiden valmistelusta, rakennuttamisesta ja valvonnasta. Tavoitteena on järjestää kaupungin eri toimialojen käyttöön tarkoituksenmukaiset, terveelliset ja kustannustehokkaat toimitilat.

Toimitilojen huolto ja kunnossapito tehdään pääpiirteissään omana toimena, pois lukien Mellilän ja Alastaron kohteet sekä Keskuskoulun ja Loimaan Koivun tilat, joiden kiinteistöhoito on ulkoistettu. Myös keskikaupungilla olevia kohteita on kaupungin tytäryhtiön, Hulmin Huolto Oy:n huollossa.

Kiinteistöjen piha-alueiden talvikunnossapidosta vastaa katujen talvikunnossapito urakoitsijat, joiden sopimuskausi päättyy 2024.

Tilapalvelut tuottavat myös erilaisia käyttäjäpalveluita kuten kalustemuutoksia ja tilojen varusteluja ym.

Osa kaupungin tiloista on vuokrattu 1.1.2023 alkaen Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle määräaikaisella vuokrasopimuksella, näiden tilojen ylläpito ja kunnossapitokorjaukset sisältyvät tilojen vuokraan. Hyvinvointialueelle tuotetaan myös vastaavia käyttäjäpalveluja kuten muillekin palvelualueille.

Tilapalveluiden organisaatio on täydentynyt suunnitelman mukaisesti 2/2023 kiinteistömestarilla, joka helpottaa huolto- ja kunnossapitotöiden suunnittelua, teettämistä sekä valvontaa ja tuo käytännön vahvistusta kiinteistöhuollon työnjohtoon.

Tilankäytön tehokkuutta ja käyttäjähallintokuntien erilaisia tilantarpeita koordinoimaan on tarkoitus perustaa tilankäyttöryhmä, joka ohjaa palvelualueita muutoissa ja tilojen kartoituksessa. Tilankäyttöryhmän kokoonpano ja tehtäväkuva tarkentuu vuoden 2024 aikana.

Tilapalvelut päivittää myös kiinteistöjen pitkäntähtäimen huolto- ja kunnossapitosuunnitelmaa (PTS-suunnitelma) seuraavaksi viideksi vuodeksi. Vakituisen henkilöresurssin puitteissa ei päivitystä voida tehdä tehokkaasti koska aiempi korjaushistoria tulee hakea monesta eri lähteestä ja koota yhdeksi tietokannaksi, tähän esitetään harjoittelijan palkkaamista joka voi olla esimerkiksi alan opiskelija.

Merkittävimpiä kunnossapitotöitä vuonna 2024 tulee olemaan muun muassa pääterveysaseman julkisivujen uusintasaumaus sekä osittainen ikkunoiden vaihto.

Vuonna 2023 tehtyjen kuntoarvioiden perusteella tullaan laatimaan joitakin korjaussuunnitelmia eri kohteisiin.

Kunnallistekniikka

Kunnossapitoa kaduille, puistoissa, leikki- ja liikuntapaikoilla jatketaan entiseen tapaan. Katujen kunnossapitoa hoidetaan sekä oman henkilökunnan että urakoitsijoiden toimesta. Omana työnä tehtävät hoitotyöt keskittyvät kesäaikaan. Urakoitsijat hoitavat sopimusten mukaan katujen talvihoitotyöt. Nykyiset sopimukset päättyvät vuoden 2024 toukokuun lopussa. Tarjouspyyntö uudesta sopimuskaudesta julkaistaan alkuvuoden aikana siten, että uudet sopimukset saadaan voimaan seuraavan talvihoitokauden alkaessa marraskuussa 2024. Talousarviossa vuodelle 2024 on arvioitu, että talvihoitokustannukset jäävät aiempien vuosien kustannuksia matalammiksi ja riskivarauma ei ole otettu huomioon.

Puistojen ja muiden viheralueiden leikkuu ja muu hoitotyö suoritetaan omana työnä Keskustan ja Hirvikosken alueilla. Hoitotöihin palkataan kahdeksan kausityöntekijää sekä kesä- ja heinäkuuksi kesätyöntekijöitä. Mellilän, Virttaan ja Alastaron viheralueet hoitaa Hulmin Huolto Oy.

Leikkipuistoissa, normaalien kunnossapitotöiden lisäksi, jatketaan parantamistöitä. Käyttöikänsä päässä olevat välineet uusitaan ja käyttökelpoisia kunnostetaan. Samoin panostetaan leikkipuistojen valaistuksien parantamiseen ja yleiseen viihtyvyyteen.

Liikuntapaikkojen hoitotyöt tehdään entiseen tapaan sekä omana työnä että ostopalveluna. Latujen hoito suoritetaan pääosin oman henkilökunnan toimesta. Vastaavasti luistelukenttien jäädytyksissä käytetään ostopalveluja. Latujen kuntoa on voinut seurata reaaliajassa kaupungin internetsivuilta löytyvästä linkistä. Samanlaista palvelua on tarkoitus laajentaa myös luistelukentille. Liikuntapaikoilla jatketaan kuntoratojen parantamisia. Juvan ja Alastaron kuntoradoilla tehdään perusparannustöitä sekä uusitaan valaistukset vaihtamalla led-valaisimet nykyisten tilalle. Ulkokenttiä aletaan kunnostaa vuonna 2025 järjestettävää lentopallon Power Cup -turnausta varten.

Katuvalaistuksien uusimista jatketaan. Keskustan alueella uusitaan Kaunismäenkadun valaistus kokonaisuudessaan ja jatketaan Turuntien valaistuksen uusimistyötä. Uutena valaistavana kohteena on Ilmaristentien alkupää Hirvikoskella. Valaisinten vaihtoa tehdään määrärahojen puitteissa eri puolilla kaupunkia.

Asfaltointiturakka kilpailutetaan talven aikana. Nykyisen sopimuksen optiovuosi tulee käytetyksi vuoden 2023 lopussa. Päällystysohjelma vuodelle 2024 laaditaan kevään aikana hyödyntämällä Crowdsora mobiilipelillä kerättyä aineistoa.

Koneiden ja kuljetusvälineiden uusimisesta laadittua investointilistaa jatketaan. Vuonna 2024 on suunniteltu hankittavaksi kaksi pakettiautoa, kaksi moottorikelkkää, ruohonleikkuri ja uusi latukone. Vanha, käytöstä poistuva kalusto myydään.

Investointihankkeista jatkuu Satakunnantien peruskorjaus. Uusia kohteita ovat Juvanportin asemakaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen ja Rantapuiston rakentaminen. Mäenpään sillan ja Kemppilänkadun alikulun uusimisien suunnittelutyöt aloitetaan. Keskustan alueella laaditaan suunnitelmat Käsityöläiskadun, Turuntien ja Väinämöisenkadun kunnallistekniikan ja katu ympäristön uusimiseksi. Nahkatehtaan alue ja Eteläkaaren jatkeesta lännen suuntaan laaditaan suunnitelmat. Tuulensuun alueelle (Kenttäkuja yms.) tehdään suunnitelma vesihuoltolinjojen ja katujen uusimisesta sekä kuivatusjärjestelmän rakentamisesta.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Ruokapalveluissa aterioita valmistetaan kahdesta tuotantokeittiöstä. Puistokadun koulun keittiö toimii sivistyspalveluiden aterioiden tuottavana keittiönä 6 koululle sekä 12 varhaiskasvatuksen yksikölle ja lisäksi ateriapalvelumyyntiä Nappulan päiväkodille. Hirvikosken yhtenäiskoulun keittiö tuottaa ateriapalveluita Hirvikosken koulun oppilaille ja henkilökunnalle.

Aterioita tuotetaan koululaisille, varhaiskasvatuksen yksiköille, aamu- ja iltapäiväkerholaisille. Osassa kouluja tarjolla maksullinen välipala.

Ruokapalveluissa aterioiden määräksi on arvioitu 846 043 suoritetta vuonna 2024 ja hinta 1,93 euroa/ suorite.

Vuoden 2024 aikana pyrimme lisäämään hedelmien tarjontaa mm. jälkiruokana ja vihannesten tarjontaa kuumana lisäkkeenä. Salaattitarjonnan monipuolistamista pyrimme tekemään lisäämällä tarjolla olevien komponenttien määrää.

Siivouspalveluita tuotetaan 45 yksikköön 1-5 kertaa viikossa toiminnan mukaisesti. Siivottavia toimipisteitä on varhaiskasvatus-, koulu-, kirjasto- ja kulttuuri-, liikunta- ja nuoriso- sekä toimistorakennukset.

Yhteiskoulun, liikuntahallin urheilukeskuksen, Keskuskoulun ja Hirvikoskenyhtenäiskoulun siivouspalvelut ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta.

Siivouspalveluiden yhdistelmätyöntekijät huolehtivat koulujen ja varhaiskasvatusyksiköiden siivous- ja ruokapalvelutehtävät 11 yksikössä.

Siivottava neliömäärä on vuoden alussa olevan tiedon mukaan 41 800 neliötä ja laskennallinen neliöhinta 27,01 euroa.

Kehitetään siivouspalveluiden laadunvalvontaa ja palautejärjestelmää.

Työmäärälaskennoissa hyödynnetään Atopr- ja Atop lite- ohjelmia.

Sopimuksista ateriapalveluiden kuljetus ja ostopalvelusiivous päättyvät touko- ja kesäkuussa. Tarjouspyynnöt uusista sopimuskausista julkaistaan alkuvuoden aikana siten, että uudet sopimukset saadaan voimaan nykyisen sopimuskauden päättyessä.

Mittaus- ja paikkatietopalvelut

Huolehditaan kaupungin numeerisen kartaston jatkuvasta ajantasaisuudesta sekä tonttijakojen laadinnasta ja kaupungin itse ylläpitämän rekisteripitoalueen kiinteistötoimitusten suorittamisesta sekä kaupungin metsä- ja pelto- omaisuuden hallinnasta ja vuokraamisesta sekä valmistellaan yksityistieavustusten myöntämiset.

Suoritetaan erilaisia kaupunkimittaustehtäviä sidosryhmille, huolehditaan kaavoituksen pohjakarttojen ja erilaisten teemakarttojen laatimisesta, merkitään maastoon asemakaavojen alueita sekä tonttien rajoja ja rakennusten rakennuspaikkoja sekä annetaan korkeusasemia rakentamista varten.

Uusien asemakaavojen vahvistuessa laaditaan tarvittavat tonttijaot sekä muodostetaan asemakaavan ja tonttijakojen mukaiset rakennuspaikat itsenäiseksi myynti- ja rakennuskelpoisiksi tonteiksi. Tehtävissä kiinteistötoimituksissa painotetaan erottamattomien määräalojen muodostamiseen asemakaavan mukaisiksi kiinteistöiksi. Sieppalankadun jatkeen tonttien lohkominen 2024 aikana.

Kunnossapidon yksityistieavustushakemukset laitetaan hakuun maaliskuun huhtikuun aikana. Avustukset käsitellään touko- kesäkuun aikana ja avustukset maksetaan tiekunnille elo-syyskuussa. Kunnossapitoavustuksia on vähennetty 40.000 euroa vuodelle 2024.

Silta- ja peruskorjausavustusten haku yksityisille on kuluvan vuoden aikana jatkuvaa ja avustusten käsittelyaika on 1-3 kk. Avustusten maksatus tehdään tositteita vastaan kuluvan vuoden aikana. Silta- ja perusparannusavustuksia on lisätty 40.000 euroa vuodelle 2024.

Tonttien vuokrat laskutetaan kesä- ja joulukuun aikana sekä pellon vuokrat laskutetaan marras-joulukuun aikana.

Metsien hoitotyöt ja hakkuut tehdään vuonna 2023 hyväksytyin metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	Oppisopimuskoulutuksen lisääminen.	TA-23: 2 - 3 koulutettavaa vuodessa. TA-24: 2 koulutettavaa vuodessa.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Esteettömyyden parantaminen.	TA 23: Tehdään selvitys kevyenliikenteen väylien esteettömyyden tilasta, painopistealueena verkostollisesti merkittävimmät alueet. TA 24: Toteutetaan esteettömyys selvityksen kohteita vähintään viisi vuodessa.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Huolehdimme ajantasaisen asemakaavoituksen pohjakartaston ylläpidosta. Kaupungin paikkatietojärjestelmään liittyvien kartastojen ja rekisterien sekä erilaisten teemakarttojen tuottaminen ja ylläpito.	Asemakaavoituksen pohjakartan ennakoiva ajan tasalla pito. Kartastojen ja rekisterien ajantasaisuus.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Monipuolinen tonttitarjonta eripuolilla kaupunkia	Rakennuskelpoisten tonttien muodostaminen ja rekisteröinti kiinteistörekisteriin oikea-aikaisesti asemakaavan vahvistuessa. TA-24: Muodostetaan Sieppalankadun jatkeen uudet tontit.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Asuin ympäristön siisteyteen panostaminen.	TA 23: Katujen, kevyen liikenteen väylien ja kuntoratojen varsien niittoa tehdään säännöllisesti. Pääkatujen nurmialueiden hoitoa tehostetaan. TA 24: Katujen, kevyen liikenteen väylien ja kuntoratojen niitot tehdään kaksi - kolme kertaa vuodessa, riippuen olosuhteista. Nurmialueet taajamissa pidetään vuoden 2023 tasolla. TA 24: Satakunnantien varressa sijaitsevan Rinki-kierrätyspisteen uusi sijainti selvitetään keskusta kehittämishakkeen yhteydessä.

<p>1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja</p>	<p>Jatkuvan valvonnan toimenpiteillä edistetään siisteyden tavoitteita rakennetun ympäristön hoidossa.</p>	<p>Säännöllistä valvontatoimintaa jatketaan pitämällä katselmusryhmän ympäristökatselmuksia kerran vuodessa.</p>
<p>1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja</p>	<p>Kylien, asukkaiden, yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden hyödyntäminen houkuttelevana asuin ympäristön toteuttamisessa kaupunkiorganisaation rinnalla</p>	<p>TA 23: Tavoitteena puistokummitoiminnan tehostaminen ja puistokummien määrän lisääminen.</p> <p>TA 24: Ylläpidetään puistokummitoimintaa ja järjestetään yhteisiä tempauksia kaksi kertaa vuodessa.</p> <p>TA 23: Kyllä olevien leikki- ja liikuntapaikkojen ylläpito ja kehittäminen yhteistyössä kyläyhteisöjen kanssa. Tavoitteena parantaa ainakin viisi leikki- ja liikuntapaikkaa vuosittain yhdessä kyläyhdistysten kanssa.</p> <p>TA 24: Jatketaan leikki- ja liikuntapaikkojen parantamistoimenpiteitä yhteistyössä kylä- ja muiden yhteisöjen kanssa.</p> <p>TA 24: Kiinteistön omistajien osallistaminen katujen viheralueiden hoitoon kunnossapitolain mukaisesti.</p>
<p>1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja</p>	<p>Loimaan sisäisten ja ulkoisten liikenneyhteyksien selvitys</p>	<p>TA 23: Laaditaan liikenteen ideasuunnitelma, jossa huomioidaan sisäisen ja ulkoisen liikenteen kehitysnäkymiä.</p> <p>TA 24: Jatketaan liikenteen ideasuunnittelua panostaen kevyemmän liikenteen epäjatkuvuuskohteiden poistoon.</p>
<p>1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja</p>	<p>Keskustan ja ranta-alueen kehittämissuunnitelman päivitys</p>	<p>Laaditaan keskustaa ja ranta-aluetta koskeva kehittämissuunnitelman päivitys.</p>
<p>1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja</p>	<p>Asiantuntemuksen tarjoaminen ja tuki muille toimialoille. Lupahakemusten sujuva, laadukas ja tasapuolinen käsittely.</p>	<p>Rakentamisen lupahakemusten käsittelyaika on 4...8 viikkoa (viranhaltija/toimielin).</p>
<p>1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää</p>	<p>Käsipaperin käyttöä vähennetään.</p>	<p>TA-23: Siirrytään käsipyöheautomaatteihin liikuntahallilla ja Keskuskoululla sekä Hirvihovissa. Seurataan käsipaperin kulutuksen muutosta.</p> <p>TA-24: Käsipyöheautomaattien maltillinen lisäys Puistokadun ja Hirvikosken yhtenäiskouluille.</p>
<p>1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää</p>	<p>Kotimaisten elintarvikkeiden osuus pidetään nykyisellä tasolla.</p>	<p>Jatkuva tavoitetaso: Kotimaisuusaste yli 85 %.</p>

1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Aktiivisella ja kestäväällä metsien hoidolla lisätään kaupungin metsien kasvua niin, että metsät säilyvät hiilinieluinä ja raaka-ainetta riittää samalla teollisuuden tarpeisiin ja korvaamaan fossiilisia raaka-aineita.	Metsien hoitohakkuut suoritetaan vuonna 2022 valmistuvan metsänhoitosuunnitelman mukaisesti. TA-24: jatketaan hyväksytyt metsänhoitosuunnitelman mukaisia hoitohakkuuta.
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Työkoneiden käyttövoiman muuttaminen pois fossiilisista polttoaineista sekä yleisten alueiden valaistuksen energiatehokkuuden parantaminen.	Pienkoneita (trimmerit yms.) muutetaan uusimisten yhteydessä sähkökäyttöisiksi. Valaisinten vaihtoa led-tekniikkaan perustuviksi tehdään sata kpl vuodessa.
2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	Koulujen ja päiväkotien kulkureittien turvallisuuden parantaminen näkemäesteitä poistamalla.	Koulujen ja päiväkotien lähialueiden kulkureittien turvallisuutta parannetaan liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitetyin toimenpitein.
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Ylijäämäruoka hyödynnetään	TA-23: Yhteistyötä ylijäämäruoan jakamisessa jatketaan kolmannen sektorin kanssa. TA-24: Yhteistyötä ylijäämäruoan jakamisessa jatketaan kolmannen sektorin kanssa lisäämällä isommista päiväkotiryhmistä jaettavaa hävikkiruokaa.
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Kuntalaisille tarjotaan asianmukainen palvelukokemus ja lupakäsittely tehdään sujuvaksi.	Lupahakemukset käsitellään tavoiteajassa ja laadukkaasti.
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Kartoitetaan asukkaiden mielipiteitä kehittämiskohteista ja kunnossapidosta yleisillä alueilla ja liikuntapaikoilla.	Tehdään yksi kysely vuodessa. Kyselyn teemaa vaihdetaan vuosittain.
3.1. Olemme hyvä työnantaja	Huomioidaan henkilöstö sote - uudistuksen jälkeisessä muutostilanteessa.	Käydään kehitys- palautekeskustelut kaikilla palvelualueilla. Pidetään koko henkilöstölle yhteisiä infotilaisuuksia.
3.2. Suunnittelemme ja johdamme taloutta ja investointeja ennakoivasti ja pitkäjänteisesti	Investointien suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan elinkaari ja ympäristöseikat.	Kilpailutukset laaditaan huomioiden elinkaari ja ympäristöasiat.
3.3. Toimimme aktiivisesti ja vuorovaikutteisesti yhteistyössä ja verkostoissa	Tehdään yhteistyötä eri yhteisöjen kanssa mm. liikuntapaikkojen suhteen.	Järjestetään eri toimijoiden kanssa yhteistyöpalavereita kerran vuodessa.

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Puistojen ja ulkoilualueiden hoitoon panostamalla ja lisäämällä mm. puistokummitoimintaa tavoitteena on asukkaiden ja kaupungissa vierailevien viihtyvyyden ja hyvinvoinnin lisääminen.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Tilapalvelut kehittää pitkällä tähtäimellä tilojen ympäristöystävällisyyttä muun muassa korjaussuunnittelussa huomioiden otettavien energiatehokkuusnäkökulmien huomioimisella.

Ruokapalveluissa tarjotaan kasvisruokaa yläkouluikäisille jokaisena koulupäivänä perusruoan rinnalla. Muissa yksiköissä kasvisruokaa tarjotaan kerran viikossa. Elintarvikehankintoja tehdään paikallisilta yrittäjiltä perunan, salaattinkastikkeiden sekä muutaman marginaali elintarvikeoston osalta. Ruokapalveluiden käyttämien elintarvikkeiden kotimaisuusaste on korkea.

Jäämäuokua ja tähderuokamääriin kiinnitetään huomiota reseptiikan ja jatkuvan asiakasmäärän seurannalla mm. päivittäiset ruokailijamäärät varhaiskasvatuksen asiakkaiden osalta päiväkohtaisesti. Jäämäuokua jaetaan paikallisille yhdistyksille useana päivänä viikossa useasta toimipisteestä.

Kaluston ja irtaimiston kierrätystä tehdään toimipisteiden välillä. Myös huutokauppa-alusta -Kiertonetin kautta myydään kiertotaloutta edistäen kaupungin käytöstä poistettua kalustoa ja irtaimistoa. Ruokapalveluiden käytöstä poistettuja astioita kierrätetään muun muassa kuvataiteen opetukseen.

Toistaiseksi myymättömät tontit ja maisemapellot jätetään niittämättä tai niitetään vain kerran vuodessa mahdollistaen pölyttäjille elinympäristöjä.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Varhaiskasvatuksen palveluverkko ja kirjastopalveluverkko selvityksen mukanaan tuomat muutokset ruoka- ja siivouspalveluihin.

Palveluverkkomuutosten myötä tyhjiilleen jääneiden toimitilojen jatkokäyttöä kehitetään sekä pyritään realisoimaan esimerkiksi myymällä

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Ympäristövalvonnan osalta lakisäateisten tehtävien vaatiman palvelutason ylläpitäminen on ollut haastavaa jo useita vuosia. Lupien valvontaa ei ole pystytty tekemään valvontaohjelmien mukaisella tasolla ja tavoitteista on jääty henkilöresurssien alhaisen määrän vuoksi. Myös vaativien lupa-asioiden valmistelu päätöksentekoon on lisääntynyt ja näihin perehtyminen vie käytettävissä olevaa aikaa valvontatyöltä. Käytännössä varsinaiseen ympäristönsuojelutyöhön ei jää aikaa. Ympäristöalueen tehtäväalueelle esitetään yhden viranhaltijan lisäystä palvelutason saamiseksi vaadittavalle tasolle.

Kiinteistöverotuksen perusteena olevan rakennusrekisterin parannustyötä esitetään käynnistettäväksi toimintavuoden aikana. Työ on aikaa vievää ja laadukkaan lopputuloksen varmistamiseksi esitetään projektiin palkattavaksi projekti-insinööri.

Tilapalveluissa kehitetään palvelualueen toimintaa nykyisellä henkilömäärällä ja huomioidaan ikääntyvän rakennuskannan myötä lisääntyvä kunnossapitotarve. Pienen henkilöstömäärän vuoksi vuosiloma ja sairauspoissaolot vaikuttavat esimerkiksi koulujen loma-aikoina tehtäviin kunnossapitotöihin.

Siivouspalveluissa erityisesti henkilöstön vähyyks tuo omat haasteensa palvelun järjestämiselle. Siivoustyötä tehdään pitkälti ns. omilla työalueilla yksin, jolloin mm. äkillisissä poissaolotilanteissa tehtävien hoito hankaloituu.

Oppisopimuskoulutuksella koulutetaan uutta henkilöstöä. Avoimna olleisiin toimiin on saatu vähän hakijoita.

Virttaan ja Metsämaa päiväkotien ruoka- ja siivouspalvelutyöt hoidetaan kokonaisuudessaan tukipalveluiden toimesta.

Henkilöstömäärää seurataan toimintojen muuttuessa ja tarvittaviin muutoksiin reagoidaan ajantasaisesti.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Tekniikka- ja ympäristötoimialan hallinto			
tekninen johtaja	1	1	1
palvelusihteeri	2	2	2
Turvallisuuspäällikkö 1.9.2022 alkaen	1	1	1
Tilapalvelut			
kiinteistöpäällikkö 1.9.2022 alkaen	1	1	1
Kiinteistömestari 1.9.2022 alkaen	-	1	1
laitosmies	4	4	4
vanhempi kirvesmies	2	2	2
sähkö/automaatioasentaja/putkimies	1	1	1
Harjoittelija (3 - 4 kk työsopimus)			1
Kausityöntekijä (6 kuukauden työsopimuksella)			1
Kunnallistekniikka			
Kaupungininsinööri 1.9.2022 alkaen	-	1	1
Kunnallistekniikan työnjohtaja 1.9.2022 alkaen	1	1	1
vanhempi ammattimies	4	4	4
varastonhoitaja	1	1	1
liikuntapaikan hoitaja	3	3	3
kausityöntekijä (6 kk työsopimuksella)	8 (yhteensä 8 hlöä, joista 4 hlöä palkkatuella)	10	8
liikuntapaikkamestari	1	1	1
Ruoka- ja siivouspalvelut			
ruokapalvelupäällikkö	1	1	1
ruokapalveluesimies	3	2	2
kokki	7	4	4
vastaava ruokapalvelutyöntekijä	8,31	8,62	11
ruokapalvelutyöntekijä	14	6	6
siivouspalveluesimies	1	-	-
siivoustyönohjaaja	1	1	1
laitoshuoltaja	30,23	11,68	11,28
Rakennus- ja ympäristövalvontapalvelut			
johtava rakennustarkastaja	1	1	1
rakennustarkastaja	1	1	1

ympäristötarkastaja	1	1	2
palvelusihteeri	0,8	1	1
harjoittelija (4 kk)	1	1	-
projekti-insinööri (rakennusrekisterin päivitystyö)	-	-	1
Mittaus- ja paikkatietopalvelut 1.9.2022 alkaen			
mittausteknikko	1	1	1
kiinteistörekisterin hoitaja	1	1	1
kartoittaja	1	1	1
mittamies	-	1	1
Kausityöntekijä (6 kk työsopimus)			1
Elinympäristövaliokunta yhteensä	102,34	76,30	81,28

Muut olennaiset perustelutiedot Toimitilat

Toimitilojen käyttö mitoitetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Tyhjästä rakennuksista ja tiloista pyritään luopumaan rakennusten ylläpito-ohjelman (YPO) mukaisesti joko myymällä, purkamalla tai vuokraamalla ne pitkäaikaisesti ulkopuolisille toimijoille. Toimitilojen salkutus on käynnistetty vuoden 2023 aikana.

Kiinteistöjen purkamiseen on varattu vuodelle 2024 yhteensä 50 000 euroa. Jos kiinteistöjen purkuun tarvitaan enemmän rahaa, kompensoidaan ne tarvittaessa käyttämättömistä korjausrahoista.

Palvelujen ostot

Ostopalveluja käytetään edelleen korjausrakentamisen ja investointihankkeiden suunnittelun, valvonnan ja valmistelun osalta. Näin turvataan hankkeiden aikataulujen pitävyys ja realistiset kustannusarviot investointisuunnittelun pohjaksi.

EU-kynnysarvon ylittävät hankintasopimukset:

- Sähkön hankinnasta sopimus Sallila Energia Oy:n kanssa aj. 1.1.2021 - 31.12.2023. Lisäksi optiot joiden käytöstä on päätetty vuosille 2024-2025. Konsulttina toimii Veni Energia Oy.
- Jätteen keräyksen sopimus Lassila & Tikanoja Oyj:n sekä Envor Group Oy:n kanssa aj. 1.1.2021 - 31.12.2023. Lisäksi käytetään sopimuksen mukainen optio vuodelle 2024.
- Kierrätysjakeiden, kuten biojäte, metalli, lasi, kartonki ja muovin osalta, jätteenkeräys on siirtynyt 1.9.2023 alkaen Loimi-Hämeen jätehuolto Oy:lle
- Talvikunnossapitosopimus aj. 19.11.2021 - 31.5.2024. Urakoitsijat: Kaskenoja Oy, Loimaan Talohuolto Oy, Tmi Loimaan Seudun Pihatyö SR, Urakointi Kai J. Jokinen Oy, Maalog Oy. Kilpailutus käynnistetään loppupalvesta 2024.
- Siivouspalvelut hankinnasta sopimukset Arkea Oy:n ja ISS Palvelut Oy:n kanssa aj. 1.1.2022 - 31.12.2023. Optiota käytetään kesään 2024. Kilpailutus käynnistetään alkuvuodesta 2024
- Ateriakuljetus hankinnasta sopimus (optiovuosi käytössä) Loimaan Aluetaksi Oy:n kanssa aj. 1.8.2021 - 31.5.2024. Kilpailutus käynnistetään alkuvuodesta 2024

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualueen tehtävistä perittävät taksat tarkastellaan ja uusitaan toimintavuoden aikana. Tilapalveluihin palkataan kesän ajaksi harjoittelija, jonka tehtävänä on päivittää tilaluettelot sekä valmistella PTS päivityksiä eri ohjelmiin.

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Talousarvion toteutumisen seuraaminen palvelualoittain ja sen säännöllinen raportointi lautakunnalle.

- sähkönkulutustiedot vertailutietona edellisten vuosien kulutus
- lämmitysenergian kulutustiedot vertailutietona edellisten vuosien kulutus
- Ruokapalveluiden tunnusluku on euroa / suorite. Ateriasuoritehinta TA 24 1,93 €/ suorite. (TA 2023 suoritehinta 1,63 €/ suorite). Ateriasuoritteita kokonaisuudessaan TA 24 suoritteita 846 043 (TA 23 suoritteita 860 545)
- Siivouspalveluiden tunnusluku on euroa / neliö. Siivouksen neliöhinnat; ostopalvelu 20,46 €/neliö, oma työ 25,59 €/ neliö. (TA 2023 ostopalvelu 17,22 €/neliö, oma työ 22,85 €/ neliö) Siivottavia neliöitä kokonaisuudessaan TA 24 neliöitä 41 800 (TA 23 neliöitä 41 037).

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Henkilöstömäärän oikea mitoitus ja osaavan sekä ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi.

Useat pienet ja etäällä toisista kiinteistöistä sijaitsevat kiinteistöt sekä koulujen oppilasmäärien laskut vähentävät suoriteaikoja ruoka- ja siivouspalveluiden henkilöstön osalta. Työn luonteenvuoksi näitä "väljyyksiä" ei pystytä hyödyntämään ja työ ei kokoaikaisesti ole "tehokasta". Siivouspalveluissa useat pienet yksiköt tuottavat työalueiden suunnitteluun ja henkilöstön siirtymiin useaan kiinteistöön työpäivän aikana omat haasteensa. Varhaiskasvatuksen nopeasti muuttuvat hoidon tarpeet tuovat oman haasteensa henkilöstömitoitukseen sekä tähderuoan määrän minimoimiseen.

Aineiden, tarvikkeiden ja palveluiden ostoihin mm. elintarvikkeiden, puhdistusaineiden ja siivouspalveluiden ostojen mahdolliseen kustannusnousuun on varattu vain n. puolet arvioidusta kustannusnousu prosentista.

Elinympäristölautakunta (1,3)

	TA 2024	Kehys 2024	Vertailu kehykseen	Muutettu TA 2023
..33000 Toimintatuotot	4 084 500	4 020 000	64 500	4 109 000
...33010 Myyntituotot	307 900		307 900	305 300
...33200 Maksutuotot	424 000		424 000	461 200
...33300 Tuet ja avustukset	6 400		6 400	6 400
...33400 Muut toimintatuotot	3 346 200		3 346 200	3 336 100
..34000 Toimintakulut	-10 912 108	-11 000 000	87 892	-10 902 836
...34010 Henkilöstökulut	-3 760 758		-3 760 758	-3 590 536
...34300 Palvelujen ostot	-2 957 200		-2 957 200	-3 127 100
...34500 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 745 450		-3 745 450	-3 736 600
...34700 Avustukset	-285 000		-285 000	-284 800
...34800 Muut toimintakulut	-163 700		-163 700	-163 800
..34999 Toimintakate	-6 827 608	-6 980 000	152 392	-6 793 836